**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Частина 1
Сільськогосподарські, біологічні та технічні науки

Умань – 2011

Тези наукової конференції / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. – Умань, 2011. – Ч. 1. – 196 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського національного університету садівництва та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

А.Ф. Головчук — доктор техн. наук (відповідальний редактор), В.В. Манзій — кандидат с.-г. наук (заступник відповідального редактора), А.Ф. Балабак — доктор с.-г. наук, Г.М. Господаренко — доктор с.-г. наук, З.М. Грицаєнко — доктор с.-г. наук, В.О. Єщенко — доктор с.-г. наук, І.М. Карасюк — доктор с.-г. наук, П.Г. Копитко — доктор с.-г. наук, В.І. Лихацький — доктор с.-г. наук, О.В. Мельник — доктор с.-г. наук, Н.М. Осокіна — доктор с.-г. наук, Ф.М. Парій — доктор біол. наук, А.Ю. Токар — доктор с.-г. наук, С.П. Полторецький — кандидат с.-г. наук, І.В. Прокопчук – кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до друку вченою радою УНУС, протокол №4 від 10 лютого 2011 року.

© *Уманський НУС, 2011*

ЗМІСТ

АГРОНОМІЯ

Н.С. Бех	ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДУ ПОЛІПЛОЇДИЗАЦІЇ БАГАТОНАСІННИХ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КОЛХІЦИНУ В КУЛЬТУРІ *IN VITRO*………	13
С.В. Богульська	ВИЗНАЧЕННЯ ФОРМИ РІПАКУ ДЛЯ ОБРОБКИ СУСПЕНЗІЄЮ АГРОБАКТЕРІАЛЬНИХ КЛІТИН В УМОВАХ *IN PLANTA*………………………………………...	13
І.І. Бойко	ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДІВ РІЗНИХ БІОЛОГІЧНИХ ФОРМ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД РОЗМІРУ ВИСІЯНОГО НАСІННЯ………………………………………..	14
Г.І. Бондаренко	УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ТОМАТІВ РІЗНИХ СОРТІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ……………………….	15
В. В. Борисенко	УДОСКОНАЛЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РІЗНОСТИГЛИХ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ В ПІВДЕННІЙ ЧАСТИНІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ……………….	17
Р.М. Буцик	ПРОДУКТИВНІСТЬ СУНИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД УКРИВАН-НЯ НАСАДЖЕНЬ, МУЛЬЧУВАННЯ ҐРУНТУ Й УДОБРЕН-НЯ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ……….	18
Г.В. Велько	ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНСЕКТИЦИДІВ ПРОТИ КЛОПА *EURYGASTER INTEGRICEPS* PUT. НА ОЗИМІЙ ПШЕНИЦІ..	20
В.І. Войтовська	ЗБЕРІГАННЯ КОРЕНЕПЛОДІВ, ВИРОЩЕНИХ ІЗ НАСІННЯ ТА ЧЕРЕЗ КУЛЬТУРУ *IN VITRO*, В КАГАТАХ ТА СХОВИЩАХ…………………………………………....	21
В.І. Войтовська, В.І. Редько, Н.С. Бех, Т.М. Недяк	ВЕГЕТАТИВНЕ РОЗМНОЖЕННЯ MISCANTHUS У КУЛЬТУРІ *IN VITRO*………………………………………	22
О.А. Волошин	ВПЛИВ РИЗОТОРФІНУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ І СТРОКІВ ЗАСТОСУВАННЯ АЗОТНИХ ДОБРИВ…………………………………….	22
Н. В. Воробйова	НАРОДНОГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ КАРТОПЛІ…….	23
Ю. Л. Ворон	ПРОМИСЛОВЕ ГРИБІВНИЦТВО – В ЯКОСТІ ЛОКОМОТИВА АГРОПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ…………….	25
П.А. Головатий	ПРОДУКТИВНІСТЬ НАСАДЖЕНЬ ЯБЛУНІ НА ПІДЩЕПІ ММ.106 ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРІЗУВАННЯ КРОНИ ТА ПІДРІЗУВАННЯ ШТАМБУ…………………………….	27

О.В. Голодрига	ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ І ЕМІСТИМУ С НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ СОЇ ТА ЇЇ ПРОДУКТИВНІСТЬ…………….	28
Т.М. Голяковська	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБІЦИДІВ НА ПОСІВАХ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ……………………………………..	30
Ю.Д. Гончарук	ОСОБЛИВОСТІ АНАТОМІЧНОЇ БУДОВИ ЛИСТКОВОЇ ПЛАСТИНКИ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ІМУННИХ ДО ПАРШІ СОРТІВ ЯБЛУНІ…………………………………………	31
С. Г. Димитров, С. О. Кірієнко	ВИЗНАЧЕННЯ ГОМО-ГЕТЕРОЗИГОТНОСТІ ГЕНУ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ДО ГЕРБІЦИДУ ЄВРО-ЛАЙТИНГ У ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ………………………………………	33
С.В. Долгова	ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ НОВИХ СОРТІВ ЧЕРЕШНІ………………………………………………	34
О.В. Дусик	ХАРАКТЕРИСТИКА НОВОСТВОРЕНОГО МАТЕРІАЛУ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ ЗЕРНА У ПОЛІССІ І ПІВНІЧНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ…………………………………………………...	35
П.М. Душко	РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧА ЕКОЛОГООЩАДНА ТЕХНОЛОГІЯ СОЇ В ПІДВИЩЕННІ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ………	36
В. М. Жмуденко	ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ПЛОДІВ ЯБЛУНІ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМ УТРИМАННЯ ҐРУНТУ В МІЖРЯДДЯХ САДУ ТА УДОБРЕННЯ…………………………………………...	37
Ю. М. Жмуденко	ЩІЛЬНІСТЬ ЯБЛУК ПІД ЧАС ЗБЕРІГАННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКУ ЗБИРАННЯ І ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ ОБРОБКИ 1-МЕТИЛЦИКЛОПРОПЕНОМ………………………………..	39
А.В. Заболотна, З.М. Грицаєнко	ВПЛИВ ГЕРБІЦИДУ ЛІНТУР 70 WG І РЕГУЛЯТОРА РОСТУ ЕМІСТИМ С НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ…………………………..	40
О.І. Заболотний, З.М. Грицаєнко	ВПЛИВ ГЕРБІЦИДУ МАЙСТЕР 62 WG ТА РЕГУЛЯТОРА РОСТУ ЗЕАСТИМУЛІН НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ…………………………………………………	41
В.В. Заморський, В.Д. Бушилов	ОЦІНКА САДЖАНЦІВ ПЕРСИКА ЗАЛЕЖНО ВІД ТИПУ ПІДЩЕПИ……………………………………………………	43
З.В. Золотухіна	ЯКІСТЬ ЗЕРНА ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ АКМ……………..	44
К.В. Калайда	БІОХІМІЧНИЙ СКЛАД ПЛОДІВ АКТИНІДІЇ………………..	45
М.В. Калієвський, П.І. Пясецький	ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ ЯРИХ КУЛЬТУР ПІСЛЯ СТЕРНЬОВИХ ПОПЕРЕДНИКІВ ЗА ОСНОВНОГО ЗЯБЛЕВОГО ОБРОБІТКУ ЧОРНОЗЕМУ ОПІДЗОЛЕНОГО РІЗНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ……………………………………..	46

О.Б. Карнаух	ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ТА ГЛИБИН ЗЯБЛЕВОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ.	49
К. М. Карпенко	РІСТ, РОЗВИТОК І ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ПОМІДОРА ЗА ДІЇ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ АКМ В УМОВАХ СУХОГО СТЕПУ УКРАЇНИ……………………….	50
В.П. Карпенко	ФОТОСИНТЕТИЧНА АКТИВНІСТЬ ПОСІВІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ДІЇ ГЕРБІЦИДУ І БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ	51
Л.М. Карпук	ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ГУСТОТИ НАСАДЖЕННЯ РОСЛИН………………………...	53
В.М. Квак, *В.В. Каськів,* *Л.А. Герасименко*	ФІТОЕНЕРГЕТИЧНІ КУЛЬТУРИ – БІОПАЛИВО МАЙБУТНЬОГО………………………………………..	54
С.О. Кірієнко, *Г.Д. Димитров*	СТВОРЕННЯ ЗАКРІПЛЮВАЧІВ СТЕРИЛЬНОСТІ СОНЯШНИКА ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СКОРОСТИГЛИХ ГІБРИДІВ………………………………………………..	55
С.О. Кірієнко, *М.С. Кириченко*	РЕЦИПРОПНО-ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПЕРЕТВОРЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ФОРМ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА………...	56
С.П. Коваль	ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО ПІСЛЯ РІЗНИХ ПОПЕРЕДНИКІВ……	57
З.І. Ковтунюк	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РІСТРЕГУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ НА РОСЛИНАХ КАПУСТИ КОЛЬРАБІ…….	58
І.С. Кравець	АМБРОЗІЯ ПОЛИНОЛИСТА – КАРАНТИННИЙ БУР'ЯН, ЩО ОБМЕЖЕНО ПОШИРЕНИЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	60
В.Г. Крижанівський	ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ У ЛАНЦІ П'ЯТИПІЛЬНОЇ СІВОЗМІНИ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАХОДІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ…………………………………………	61
О. Ю. Кудіна	ОЦІНКА ТА ВІДБІР ФОРМ КУКУРУДЗИ З ЕРЕКТОЇДНИМИ ЛИСТКАМИ……………………………….	62
А. М. Кузьміченко	ВИДОВИЙ СКЛАД ҐРУНТОВИХ ШКІДНИКІВ У ПЛОДОВОМУ РОЗСАДНИКУ ЯБЛУНІ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ………………	63
С.М. Курка, *В.О. Глущенко*	ФУНГІЦИДИ НА ПШЕНИЦІ ОЗИМІЙ…………………….	64
І.Б. Леонтюк	ВПЛИВ КАЛІБРУ ТА БІОЛАНУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ……………………….	65
І.В. Логінова	ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНГІБІТОРУ НІТРИФІКАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АЗОТНИХ ДОБРИВ……………………………………….	66

В.В. Любич	ВПЛИВ НОРМ І СТРОКІВ ВНЕСЕННЯ АЗОТНИХ ДОБРИВ НА ФОРМУВАННЯ ПЛОЩІ ЛИСТКОВОЇ ПОВЕРХНІ СОРТАМИ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ………………...	68
Н.О. Ляховська, В.Я. Коваль, І.М. Сеник, І.Д. Жиляк	ПОДВІЙНІ АЗОТОВМІСНІ ФОСФАТИ ЛУЖНИХ МЕТАЛІВ ЯК ПЕРСПЕКТИВНІ БІОЛОГІЧНО АКТИВНІ КОМПОНЕНТИ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ………………..	70
А.В. Магілін	ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ РОЗСАДНИКУ ЯБЛУНІ ВІД ОСНОВНИХ ШКІДНИКІВ З РОДИНИ SCARABAEIDAE В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ………………………………………	71
І.М. Мандзюк, С.Ю. Сеник, І.Д. Жиляк, І.І. Мостов'як	ЗАСТОСУВАННЯ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ ТА МІКРОДОБРИВ ПРИ ПРОТРУЄННІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	72
В.В. Манзій	ПРОДУКТИВНІСТЬ ВИНОГРАДУ СОРТУ ВОСТОРГ ЗА ВИКОРИСТАННЯ АБСОРБЕНТУ "TERAWET" У ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ…………	73
О.А. Манько, А.В. Моргун, М.Г.Боршківський, О.В. Єщенко	ДОБІР ДОНОРІВ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИХ ОЗНАК БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА СТІЙКІСТЬ ДО ФІТОПАТОГЕННИХ ОРГАНІЗМІВ…………………………………………….	75
О.О. Машинник	ВПЛИВ УДОБРЕННЯ НА ВМІСТ РУХОМИХ СПОЛУК МІКРОЕЛЕМЕНТІВ У ҐРУНТІ……………………………	76
Г.О. Медведєва	СКОРОСТИГЛІСТЬ ГІБРИДІВ ОГІРКА ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ………………………………………………	78
Я.А. Мельник	ЕТАПИ РЕКУРЕНТНОЇ СЕЛЕКЦІЇ БАГАТОНАСІННИХ ЗАПИЛЮВАЧІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ – КОМПОНЕНТІВ ГІБРИДІВ НА ЧС ОСНОВІ………………	80
Т.В. Мельниченко	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ СОРТІВ СЕЛЕРИ КОРЕНЕПЛІДНОЇ……………………….	81
А.С. Меркушина	ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ, КОМПОЗИЦІЇ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ НА АКТИВНІСТЬ ФЕРМЕНТІВ КЛАСУ ОКСИДОРЕДУКТАЗ У РОСЛИН ГОРОХУ………	82
О.Ф. Мозговський, В.Ю. Гончаренко	ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДОЗИ КРИСТАЛОНУ КОРИЧНЕВОГО В СИСТЕМІ УДОБРЕННЯ КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ ПІЗНЬОСТИГЛОЇ……………………………	83
С.М. Мостов'як	ВИДОВИЙ СКЛАД ЕНТОМОФАУНИ У РІЗНИХ АГРОФІТОЦЕНОЗАХ………………………………………..	85

Ю.І. Наклькока	ЗАПАСИ ҐРУНТОВОЇ ВОЛОГИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИНАМИ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО НА ФОНІ РІЗНИХ СПОСОБІВ І ГЛИБИН ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ЧОРНОЗЕМУ ОПІДЗОЛЕНОГО……………………………	86
Ж. М. Новак, *І. О. Жекова*	ВАРІЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ КОЛОСА У СПЕЛЬТИ…..	87
Ю.В.Новак, *А.В. Новак,* *А.Т. Мартинюк*	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ УМАНСЬКОГО РАЙОНУ……………………………………	88
В.Л. Носко	ПІДБІР СОРТІВ БУРЯКА СТОЛОВОГО ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В ОРГАНІЧНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ В УМОВАХ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ…………	89
В.В. Осадча, *С.М. Курка*	ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПІРЕНОФОРОЗУ ПРИ РІЗНІЙ ГЛИБИНІ ЗАРОБКИ ПОЖНИВНИХ РЕШТОК……………	91
О.В. Пилипенко	ВИВЧЕННЯ ПОСУХОСТІЙКОСТІ СОРТІВ СОЇ…………	91
Г.І. Подпрятов, *А.А. Топоровська,* *В.І. Войцехівський* *Г.Я. Слободяник*	ВПЛИВ МЕХАНІЧНИХ ПОШКОДЖЕНЬ БУЛЬБ НА ЯКІСТЬ ЗБЕРІГАННЯ КАРТОПЛІ………………………….	93
Н.В. Помаз	ОПТИМІЗАЦІЯ РЕЖИМУ ЖИВЛЕННЯ ТА УДОБРЕННЯ БАКЛАЖАНА НА ЧОРНОЗЕМІ ТИПОВОМУ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ……………………………………………………	93
Р.М. Притуляк	ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБІЦИДІВ І РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН У ПОСІВАХ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО……………………..	95
І.В. Прокопчук, *О.Ю. Стасінєвич*	АГРОХІМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЧОРНОЗЕМІВ ПІД ВПЛИВОМ ІНТЕНСИВНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ..	96
С.Г. Прудивус, *З.М. Грицаєнко*	ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ ДУАЛ ГОЛД, КОММАНД І МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ПРЕПАРАТУ ПОЛІМІКСОБАКТЕРИН НА ФОРМУВАННЯ ПЛОЩІ АСИМІЛЯЦІЙНОГО АПАРАТУ РІПАКУ ЯРОГО………..	97
М.М. Пташник	ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ ЖИТА ОЗИМОГО В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ.	99
Л.Д. Рибась	ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНСЕКТИЦИДІВ ДЛЯ РЕГУЛЮВАННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ ПОПЕЛИЦІ *APHIS FABAE* SCOP. НА БУРЯКУ ЦУКРОВОМУ………………………………………	101
С.В. Рогальский, *В.С. Кравченко*	РІСТ І ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ПРИ ВИРОЩУВАННІ ПІСЛЯ СОЇ І КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО У БІОЛОГІЧНІЙ СІВОЗМІНІ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ………………………………………	102

Л.В. Розборська	ВПЛИВ СУМІСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ГЕРБІЦИДУ ЕСТЕРОНУ ТА БІОСТИМУЛЯТОРА РОСТУ НА ВМІСТ ХЛОРОФІЛУ В ЛИСТКАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ………….	103
Л.О. Рябовол, І.Р. Заболотна	КАЛЮСОГЕНЕЗ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО………..	104
Л.О. Рябовол, А.І. Любченко	ВИКОРИСТАННЯ ОСМОТИЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН ПРИ ПРОВЕДЕННІ КЛІТИННОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО НА ПОСУХОСТІЙКІСТЬ	106
Я.С. Рябовол	СТВОРЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ВИХІДНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ГЕТЕРОЗИСНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЖИТА ОЗИМОГО…………...	107
В.М. Світовий, О.М. Геркіял	АДСОРБЦІЯ ГУМУСОВИХ РЕЧОВИН ЛЕСОВИДНИМ СУГЛИНКОМ………………………………………………	107
О.П. Сержук	ІНДУКУВАННЯ РИЗОГЕНЕЗУ *IN VITRO* У РОСЛИН РОДУ *CRATAEGUS* L.………………………………………..	109
О.І. Сіренко	НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОПТИМІЗАЦІЇ УДОБРЕННЯ ВІВСА ГОЛОЗЕРНОГО……………………...	110
Г.Я. Слободяник, А.В. Лут, І.О. Богінський, В.І. Войцехівський	АГРОБІОЛОГІЧНА ОЦІНКА СОРТІВ КВАСОЛІ ОВОЧЕВОЇ ЦУКРОВОЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ……………	112
Ю.В. Слупіцька	ШКІДЛИВА ЕНТОМОФАУНА РОЗСАДНИКА ЯБЛУНІ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ..	113
О.Ю. Стасінєвич, І.В. Прокопчук	АНАЛІЗ ВРОЖАЙНОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ТРИВАЛОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРИВ У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ…………………………………………………….	115
С.В. Стефанюк	БУРЯК СТОЛОВИЙ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ХАРЧУВАННІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ……………………………………….	117
А.М. Стрижак	ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ………………………………………….	118
І.В. Сюр	ВИДОВИЙ СКЛАД ШКІДНИКІВ БУРЯКУ ЦУКРОВОГО ТА БОРОТЬБА З НИМИ……………………………………..	119
А.Г. Тернавський	ВПЛИВ ВІКУ РОЗСАДИ ОГІРКА НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІБРИДА ГАЛИНА ЗА ШПАЛЕРНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ……………	120
О.О. Тимошенко	ОЦІНКА ГІБРИДІВ СОЇ F_1 ЗА ОЗНАКАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ…………………………………………	122
І.Ю. Ткаченко	НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОПТИМІЗАЦІЇ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ ПШЕНИЦІ СПЕЛЬТИ ОЗИМОЇ……………..	123
С. О. Третьякова	ПЕРЕЗИМІВЛЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКУ СІВБИ ТА НОРМИ ВИСІВУ………………..	125

О.М. Трус	ЗАПАСИ ЕНЕРГІЇ В ГУМУСІ ҐРУНТУ ЗА ТРИВАЛОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРИВ У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ	126
С.В. Усик	УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ У П'ЯТИПІЛЬНИХ СІВОЗМІНАХ З РІЗНИМ НАСИЧЕННЯМ ЗЕРНОФУРАЖНИМИ КУЛЬТУРАМИ	127
О.М. Філонова	УРОЖАЙНІСТЬ КОРІАНДРУ ПОСІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТИМЕНТУ	128
П.А. Хмизенко, В.П. Карпенко	УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ДІЇ БАКОВИХ СУМІШЕЙ ГЕРБІЦИДІВ	129
Г.В. Цвігун	НОВІ ВИСОКОПРОДУКТИВНІ, СТІЙКІ ДО ГРИБКОВИХ ХВОРОБ СОРТИ СТЕВІЇ (*STEVIA REBAUDIANA* BERTONI)	131
В.М. Чередниченко	ВПЛИВ БІОФУНГІЦИДУ ФІТОЦИД НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ КАПУСТИ ЦВІТНОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	132
Л.І. Чередниченко	ПРОДУКТИВНІСТЬ МАТОЧНИКА КЛОНОВИХ ПІДЩЕП ГРУШІ (АЙВА S1) ЗАЛЕЖНО ВІД СУБСТРАТУ ТА СТРОКУ ОБРОБКИ РІСТРЕГУЛЮЮЧОЮ РЕЧОВИНОЮ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО	134
А.О. Чернега, З.М. Грицаєнко	ДИНАМІКА ВМІСТУ ВІЛЬНОЇ ТА ЗВ'ЯЗАНОЇ ВОДИ В РОСЛИНАХ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗА ДІЇ ГЕРБІЦИДУ КАЛІБР 75 І РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН БІОЛАН	135
А.М. Шкіндер-Барміна	ЗАЛЕЖНІСТЬ СЕРЕДНЬОЇ МАСИ ПЛОДІВ У СОРТІВ ВИШНІ ВІД ОСНОВНИХ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ	137
Р.В. Яковенко	ВМІСТ НІТРАТІВ У ПЛОДАХ ЯБЛУНІ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ	138
Т.М. Ялоха	ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ РЕГУЛЯТОРОМ РОСТУ АКМ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО	139
Л.А. Ященко	ДІЯ СТРОКІВ ВНЕСЕННЯ АЗОТНИХ ДОБРИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПИВОВАРНОГО ЯЧМЕНЮ У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	140
С.П. Полторецький	ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ВИСОКОЯКІСНОГО НАСІННЯ ПРОСА………………….	141
Н.М. Полторецька	ВРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ГРЕЧКИ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ ЗБИРАННЯ………………………	144

ЛІСІВНИЦТВО І САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

О.А. Балабак, *А.Ф. Балабак*	АГРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ ВИРОЩУВАННЯ САДЖАНЦІВ ДЕРЕНУ СПРАВЖНЬОГО ЗЕЛЕНИМИ СТЕБЛОВИМИ ЖИВЦЯМИ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ…………….	146
О.О. Безпалько, *І.М. Пушка*	ФІТОДИЗАЙН ВЕСТИБЮЛЮ ТА ХОЛІВ АДМІНІСТРА-ТИВНО-КУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРУ УМАНСЬКОГО НУС.	147
А.М. Білоус, *Р.Д. Василишин*	ЕНЕРГЕТИЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОСИЧНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ…………………………………	149
Г.М. Гнатенко, *Н.Л. Піскун*	ВИКОРИСТАННЯ ВИДІВ РОДУ *VIBURNUM* L. У ЗЕЛЕНОМУ БУДІВНИЦТВІ…………………………………	150
М.Ю. Дубчак	ДЕКОРАТИВНІСТЬ ВИДІВ РОДУ *EXOCHORDA* LINDL. В УМОВАХ М. КИЄВА………………………………………	153
Н.М. Іваннікова	ДОРОЩУВАННЯ КОРЕНЕВЛАСНИХ САДЖАНЦІВ АКТИНІДІЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ………………………………………	153
Н. В. Куєвда	СТАН НАСАДЖЕНЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО СКВЕРА МІСТА УМАНЬ ТА ЗАХОДИ З ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ…………..	155
І.П. Лакида	ПОРІВНЯННЯ ЛОКАЛЬНОЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМ МОДЕЛЕЙ БІОПРОДУКТИВНОСТІ НА ПРИКЛАДІ СОСНОВИХ НАСАДЖЕНЬ ШТУЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ МІСЬКИХ ЛІСІВ МІСТА КИЄВА………	156
Т.С. Лопушанська, *Н.Л. Піскун*	ВИДОВЕ ТА ФОРМОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ РОДУ *LABURNUM* MED. ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ЗЕЛЕНОМУ БУДІВНИЦТВІ…………………………………	158
С.А. Макаринська	МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ШИШОК ТА НАСІННЯ СОСНИ ЧОРНОЇ (*PINUS NIGRA* ARN.)……….	160
Т.В. Мамчур, *В.В. Бурдільна*	ВИКОРИСТАННЯ ВИДІВ ТА СОРТІВ РОДУ ГВОЗДИКА (*DIANTHUS* L.) У КВІТКОВОМУ ОФОРМЛЕННІ………...	161
Т.В. Мамчур, *О.В. Луценко*	ВИКОРИСТАННЯ В ОЗЕЛЕНЕННІ САМШИТУ ВІЧНОЗЕЛЕНОГО (*BUXUS SEMPERVIRENS* L.) З ОСНОВАМИ ТОПІАРНОГО МИСТЕЦТВА………………	162
А.М. Миронюк, *І.В. Козаченко*	БЛАГОУСТРІЙ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ШКОЛИ-ІНТЕРНАТ М. МОНАСТИРИЩА	164
А.М. Орел, *А.Ф. Балабак*	ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВИДІВ РОДУ *COTONEASTER* (MEDIC.) BAUHIN В ПЛОДОВИХ НАСАДЖЕННЯХ І САДОВО-ПАРКОВИХ ЛАНДШАФТАХ………………………………………………	165

А.А. Пиж'янова, А.Ф. Балабак ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ І РОЗВИТКУ ІНТРОДУКОВАНИХ СОРТІВ ГОЛУБИКИ ВИСОКОРОСЛОЇ (*VACCINIUM CORYMBOSUM* L.) В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.. 167

О.О. Попсуйко, С.А. Коваль ДОБІР РОСЛИН ДЛЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ПРИЛЕГЛОЇ ДО СПОРТИВНОГО КОРПУСУ УМАНСЬКОГО НУС………………………………………… 168

Н.В. Росіцька ФЕРМЕНТИ СИСТЕМИ АНТИОКСИДАНТНОГО ЗАХИСТУ *ROSA CANINA* L. В УМОВАХ ВОДНОГО ДЕФІЦИТУ……………………………………………………. 170

Д.С. Янішевський, М.В. Шемякін ЗРОШЕННЯ ЛІСОВОГО РОЗСАДНИКА ХЛИПНІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «ЗВЕНИГОРОДСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»……… 171

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

А.Ф. Головчук, О.М. Орлова МОБІЛЬНИЙ ПРИСТРІЙ ДЛЯ ФУМІГАЦІЇ ЗЕРНА………… 173

В.А. Артамонов ЕКОНОМІЯ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ УМАНСЬКОГО НУС…………………………………………….. 174

В.М. Бандура ВПЛИВ МІКРОХВИЛЬОВОГО ПОЛЯ НА ПРОЦЕС ЕКСТРАГУВАННЯ ЖМИХУ З РІПАКУ ТА СОЇ……………. 176

Р.В. Вихватнюк ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ТРИВИМІРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС……... 176

А.В. Войтік АНАЛІЗ ОПОРУ ҐРУНТУ ПЕРЕМІЩЕННЮ ПРУТКА ВОРСУ…………………………………………………………… 177

Ю.О. Ковальчук АНАЛІЗ ПРИНЦИПУ РОБОТИ ФОТОДЕТЕКТОРА ЛАЗЕРНОЇ СИСТЕМИ АКУСТИЧНОЇ РОЗВІДКИ…………. 179

О.С. Пушка, А.Ф. Головчук МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕХІДНИХ ПРОЦЕСІВ АВТОТРАКТОРНИХ ДИЗЕЛІВ…………………. 181

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Н. П. Бойчева ЗМІНА ОСНОВНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ, ЩІЛЬНОСТІ М'ЯКОТІ ТА ВИХОДУ СОКУ ПІД ЧАС ЗБЕРІГАННЯ ЯБЛУК, ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ 1-МЕТИЛЦИКЛОПРОПЕНОМ……. 183

О.В. Василишина ВПЛИВ ІНТЕНСИВНОСТІ ДИХАННЯ І ТЕПЛОВИДІЛЕННЯ ПЛОДІВ ВИШНІ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИРКУЛЯЦІЇ ПОВІТРЯ В СХОВИЩІ…………………….. 184

Р. В. Довгун ГРЕЧКА ПОЖИВНА ТА ВАЖЛИВА КУЛЬТУРА ЯКА ПОТРІБНА ВСІМ………………………………………………….. 185

О.О. Дрозд	ЗМІНА ТОВАРНОЇ ЯКОСТІ ЯБЛУК, ОБРОБЛЕНИХ 1–МЕТИЛЦИКЛОПРОПЕНОМ ПІСЛЯ ЗБИРАННЯ, У ПРОЦЕСІ ЗБЕРІГАННЯ………………………………………..	186
Я.В. Євчук, Г.С. Гайдай	СУШІННЯ – ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ЗБЕРЕЖЕННЯ В ПЛОДАХ ГЛОДУ ПОЖИВНИХ ТА БІОЛОГІЧНО ЦІННИХ РЕЧОВИН………………………………………………………..	187
В.Д. Каричковський	ПОРІВНЯННЯ ХАРЧОВОЇ І ДІЄТИЧНОЇ ЦІННОСТІ ЧОРНОСМОРОДИНОВИХ ТА ЙОШТОВИХ ВИНОМАТЕРІАЛІВ ……………………………………………	189
К.В. Костецька	ТЕХНОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗЕРНА ПРОСА СОРТУ ВЕСЕЛОПОДІЛЬСЬКЕ 16………………………………………	189
В.В. Пиркало	ВПЛИВ СПОСОБУ ЗБЕРІГАННЯ НА ЯКІСТЬ ЯБЛУК……..	191
Л.Д. Руденко	ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНА В ОХОЛОДЖЕНОМУ СТАНІ………..	192
І. Ф. Улянич	ПЕРСПЕКТИВНА АЛЬТЕРНАТИВНА СИРОВИНА У ВИРОБНИЦТВІ КОМБІКОРМІВ………………………………	194
Н.О. Ящук, В.В. Петренко	ДИНАМІКА ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ, ВИРОЩЕНОГО ЗА РІЗНИХ УМОВ, У ПРОЦЕСІ ЗБЕРІГАННЯ……………………………………………………	195

пагонах, біля бруньок. Результати досліджень свідчать, що відродження личинок-засновниць відбувалося в першій-другій декадах квітня при середньодобовій температурі повітря 10°С, що збігалося з розпукуванням бруньок яблуні. Поява дорослих засновниць першого покоління спостерігалася до початку цвітіння яблуні за суми ефективних температур 108°С. В кінці червня шкідник повністю залишав дерева і переселявся на вторинного господаря (подорожник великий), де розвивалося 2–3 покоління безкрилих незайманиць. За вегетаційний період всього розвивається 5–6 поколінь шкідника.

Отже, виявлені у 2009–2010рр. в яблуневому розсаднику сисні види можуть призвести до зниження якісних показників саджанців, що вимагає розробки екологічно безпечних та економічно доцільних прийомів щодо зниження їх шкідливості в агроценозі плодових культур.

АНАЛІЗ ВРОЖАЙНОСТІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ТРИВАЛОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРИВ У ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ

О.Ю. СТАСІНЄВИЧ, кандидат сільськогосподарських наук
І.В. ПРОКОПЧУК, кандидат сільськогосподарських наук
Уманський національний університет садівництва

Для отримання високих і сталих урожаїв ячменю ярого і особливо пивоварного потрібно використовувати повне мінеральне удобрення, при цьому дуже важливо визначити оптимальне співвідношення азоту, фосфору і калію враховуючи забезпеченість ґрунту цими елементами. Багаторічні дослідження в тривалому стаціонарному досліді кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського НУС показали, що ячмінь також добре використовує післядію мінеральних добрив, внесених під попередник (цукрові буряки), підвищуючи врожайність на 22–26% і забезпечуючи при цьому добру якість зерна.

Зміна параметрів показників родючості ґрунту під впливом удобрення і культур польової сівозміни в тривалому (45 років) стаціонарному досліді істотно впливало на рівень і динаміку врожайності зерна ячменю ярого. У варіанті без добрив урожайність ячменю ярого протягом перших двох ротацій була на рівні 28,4 ц/га, що вказує на високу природну родючість чорнозему опідзоленого. Дотримання сівозміни та заміна сортів більш продуктивними сприяло деякому підвищенню врожайності ячменю в ІІІ ротації сівозміни. Проте, вирощування сільськогосподарських культур в сівозміні протягом трьох ротацій без застосування добрив призвело до зменшення вмісту рухомих форм поживних речовин у ґрунті у відношенні до вихідного рівня. Це спричинило зниження в IV–V ротаціях врожайності ячменю ярого.

На ділянках без добрив врожайність ячменю ярого за 45 років середньорічне зниження врожайності становить лише 0,02 ц/га. У варіантах досліду із внесенням добрив середньорічний приріст урожайності становив 0,19–0,35 ц/га і був найвищим у варіанті з високими дозами добрив (N_{135} P_{135} K_{135}) за органо-мінеральної системи удобрення. Проте аналіз даних за останні 35 років (1975–2009 рр.) показує, що лише за високих доз добрив у польовій сівозміні зберігається тенденція щорічного приросту врожаю ячменю ярого – 0,10–0,30 ц/га залежно від системи удобрення. При цьому у варіанті без добрив середньорічне зниження врожайності складало вже 0,07 ц/га.

Математичною обробкою даних урожайності ячменю ярого за останні 25 років

досліду (1985–2009 рр.) встановлено, що лише у варіанті з високими дозами добрив (N_{135} P_{135} K_{135}) за органо-мінеральної системи удобрення у польовій сівозміні одержано середньорічний його приріст – 0,19 ц/га, тоді як за мінеральної системи удобрення врожайність практично не змінювалась – приріст становив лише 0,01 ц/га. При цьому необхідно відзначити значне – 0,34–0,42 ц/га середньорічне зниження врожайності у варіантах без добрив і з низькою дозою добрив (N_{45} P_{45} K_{45}) за мінеральної системи удобрення.

Про те, що погода впливає на врожайність сільськогосподарських культур, загальновідомо. Відхилення від середнього багаторічного значення за коливань погоди бувають дуже значними. Частка фактору погоди у формуванні врожаю може досягати 70%. Зневілювати вплив погоди на врожай не можна, але його можна вивчити, через проведення досліджень в стаціонарному досліді протягом ряду років за різних погодних умов.

Статистична обробка експериментальних даних показала, що врожайність зерна ячменю в досліді за першу ротацію на 85,4% залежала від погодних умов, і лише на 5,5% від удобрення. За період перших двох ротацій частка впливу погодних умов зменшилася на 8%, а вплив фактору удобрення зріс на 5,7%, також зросла частка впливу взаємодії цих факторів. Аналізуючи вплив факторів на врожайність зерна ячменю ярого в досліді протягом чотирьох ротацій, можна констатувати той факт, що тривале систематичне накладанням дії добрив сприяло зменшенню впливу фактору погоди і його частка становила 58,4%, та зростанню впливу фактору удобрення до 27,4%. Найнижчий вплив погоди на формування врожаю ячменю ярого спостерігався в IV ротації сівозміни і склав лише 37,0%, а вплив удобрення зріс до 51,4%. Частка впливу інших факторів за весь період досліджень була не суттєвою і знаходилася в межах 4–5%. У варіантах з високими дозами добрив величина середньорічного приросту врожаю зерна ячменю ярого з часом затухає, особливо за мінеральної системи удобрення.

Лінійні моделі динаміки врожайності зерна ячменю ярого дозволяють спрогнозувати його рівень у майбутньому. Проте розрахунки показують, що залежно від періоду – 45, 35 чи 25 років, прогнозована врожайність на 55 рік буде різною. Найбільша різниця у варіанті без добрив – за 45-річною моделлю – 28,4 ц/га, 35-річною – 27,1, 25-річною – 25,8 ц/га. Останній показник свідчить про значне зниження природної родючості ґрунту за тривалого (45 років) вирощування культур без внесення добрив. Таку ж тенденцію відмічено і у варіантах з низькими дозами добрив.

За високих доз добрив період створення моделі такого істотного значення не має – прогнозована врожайність за органо-мінеральної системи була 42,7–43,2 ц/га, а за мінеральної – 38,1–38,4 ц/га, тобто різниця становила лише 1,0–1,2%. У варіанті без добрив вона збільшувалась до 10%.

Отже, математичний аналіз даних врожайності зерна ячменю ярого у досліді з різними варіантами удобрення показує, що за низьких доз добрив (N_{45} P_{45} K_{45}) не вдається її підтримувати на постійному рівні, хоч він був вищим порівняно з ділянками без добрив. У варіантах з високими дозами добрив (N_{135} P_{135} K_{135}) з часом проходить затухання середньорічного приросту врожайності, що в першу чергу можна пояснити підвищенням вмісту в ґрунті рухомих форм елементів живлення і оптимальним забезпеченням ними рослин. Тобто поживний режим ґрунту вже не лімітуючий фактор формування врожаю ячменю ярого. Подальше його підвищення, як уже зазначалося вище, можливе за рахунок такого фактору як сорт.

БУРЯК СТОЛОВИЙ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ХАРЧУВАННІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

С.В. СТЕФАНЮК, аспірант*
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Перша згадка у літературі про буряк із червоним листям і грубим червоним коренем походить з Німеччини й датована XV століттям. У літературі повідомлення про буряк столовий відносять до початку XIX століття і знайдені в Америці. Теперішні форми цієї овочевої культури виникли щойно у XIX-XX століттях. В останньому століття суттєво змінились якість, будова та біохімічний склад коренеплодів. У сучасних сортів на поперечному зрізі практично відсутні світлі концентричні кола. Забарвлення коренеплодів майже однорідне: вишневе, жовте або біле.

Буряк столовий – вид Beta vulgaris L., var. vulgaris, Syn. var. conditiva Alef., var. rubra Mog., var. Rapa frubra DC (Hamnor, 1986), клас Monocotyledoneae, родина Chenopodiaceae. Хромосомне число – 2 n = 18.

Вихідна форма Beta vulgaris L. Ssp. Manitima (L.) походить із Східного Середземномор'я, а також з Передньої Азії. Археологи відкрили окремі коренеплоди під час розкопок пластів часів римської імперії.

За тривалістю онтогенезу буряки столові відносять до дворічних овочевих культур. Розрізняють ранньо-, середньо- та пізньостиглі сорти буряків столових. Сучасні сорти стійкі до стрілкування.

Коренеплід утворюється потовщенням гіпокотилю і верхньої частини центрального кореня.

Розрізняють дві фази цього розвитку: первинний вегетаційний ріст та потовщення і визрівання. Відповідно до сорт опиту коренеплоди бувають плоскі, кулясті, видовжені, циліндричні за формою та бордові, оранжеві, жовті або білі – за забарвленням.

Коренеплід плоских та кулястих сортів утворений гіпокотилем, а видовжених та циліндричних – ще й верхньою ділянкою центрального кореня. Потовщення коренеплоду є наслідком поступового виникнення все нових концентричних камбіальних зон, які продукують прилеглі вторинні тканинні елементи: переважно паренхіматозні, а також провідні (ксилему, флоему).

У генеративній фазі, настання якої стимулюється холодовим подразненням в інтервалі температур 5-9°С та довгим днем, поживні речовини з паренхіми коренеплоду використовуються на утворення квітконосного стебла. Низькі температури в період дозрівання насіння роблять його потомство схильним до стрілкування.

Буряки столові належать до продуктів дієтичного харчування, які збуджують апетит і сприяють оздоровленню людського організму. Лікувально-профілактичне значення буряків столових зумовлене наявністю в їх коренеплодах багатьох фізіологічно-активних речовин: цукрів, органічних кислот, пектинів, білків, пігментів.

Сік з коренеплодів не лише стимулює кровотворення та очищення крові, а й

---

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор Барабаш О.Ю.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. – Умань, 2011. — 196 с.

Адреса редакції:
м. Умань, Черкаської обл., вул. Інститутська, 1
Уманський національний університет садівництва, тел.: 3-22-35

Підписано до друку 2.03.2011 р. Формат 60x84 1/16. Друк офсет.
Умов.-друк. арк. 15,40. Наклад 160 екз. Зам. № 24.

Надруковано: Редакційно-видавничий відділ
Свідоцтво ДК № 2499 від 18.05.2006 р.
Уманського державного аграрного університету
вул. Інтернаціональна 2, м. Умань, Черкаська обл., 20305